

УДК 141(477)

ФІЛОСОФІЯ ЛИПІНСЬКОГО В'ЯЧЕСЛАВА КАЗИМИРОВИЧА

Студ. І.В. Ковтун, гр. БДК-2-15

Наук. керівник доц. Р.В. Множинська

Київський національний університет технологій та дизайну

Липинський В'ячеслав Казимирович (1882—1931) — український історик, філософ історії, ідеолог консервативно-монархічного напрямку української суспільно-політичної думки. Глибокий знавець проблем державності. Відстоював необхідність побудови незалежної суверенної Української держави як джерела єдності нації. Тільки з виникненням власної держави, на його думку, українець відчує себе сином рідної землі, тільки за таких умов народжується справжня, а не літературна нація. Її він розглядав, передусім, єдністю духовною, культурно-історичною. Стрижнем теоретичних пошуків В. Липинського є проблема держави і влади. На його думку, розвиток, здатність до життя і відмирання кожної держави залежать від форми її організації, устрою, що, в свою чергу, визначається рівнем взаємовідносин між «провідною верствою» і «народом». Липинський виокремив три основні, цілком рівнозначні, почасові типи державного устрою (що і є, за словами І. Лисяка-Рудницького, його найоригінальнішим внеском у філософсько-соціологічну науку): «класократія», «демократія» й «охлократія», зміст яких не завжди збігається із загальноприйнятою термінологією. Особисто він схилився до «класократії», розуміючи під поняттям «клас» всіх, об'єднаних спільною суспільною функцією, без уваги на ієрархічний щабель, який вони займають. Наприклад, до «промислового класу» належать однаково і робітники, і технічний персонал, і «капітани індустрії». Ідеал української держави (за тривалої відсутності власної державності) вбачав у династичному правлінні гетьманського типу — Гетьманат, принципом організації якого є «класократія», тобто розуміння кожним класом свого місця і призначення за наявності активної меншості (еліти), що спирається на русійську силу політичного процесу — клас хліборобів, його авторитет. Цей лад має базуватися на принципах співробітництва всіх класів, рівновазі між прогресом і консерватизмом, обмеженні гетьманської влади законом, який височить над гетьманом, як над усіма. «Коли я пишу в цій книзі про нас — «Ми українські націоналісти», — то це значить, що ми хочемо Української Держави, обіймаючої всі класи, мови, віри і племена Української Землі», — констатує Липинський. Водночас він звертає увагу на екзистенційні основи нації, застерігає від штучності її творення. Коли відродження нації, наголошує Липинський, відбувається без любові до цілої нації (мається на увазі корінної, основної нації) в усіх її класах і групах без того ідейного національного пафосу, того романтичного захоплення образом повної волі й незалежності нації, що йшло в парі з відродженням в усіх європейських народів, — то з самого поняття «нація» викидається весь його живий творчий зміст. Залишається тільки форма — мертва шкаралупина без зерна. Липинський — державотворчий націоналіст. Як представник українського макіавеллізму, був першим політичним мислителем, який трансформував проблему сили у свою історіософію і продумав її основні засади. Його переконання, що «ніхто нам не збудує держави, коли ми самі її собі не збудуємо», і сьогодні залишається актуальним.